

ondertekenen, 'omdat hij', zo kreeg van Lidth woordelijk van haar te horen, 'niet met Nederland vertrouwd is'; zij meende bovendien, noteerde van Lidth verder, 'dat het mogelijk zou zijn (in navolging van de Noren) geen eigen CID te hebben, doch zich te bedienen van de Engelse *Intelligence Service*'¹ – ons inziens een poging om van 't Sant een deel van zijn feitelijke invloed te hergeven.²

Twee weken verliepen, cer Gerbrandy de andere ministers inlichtte (28 oktober) dat de koningin de benoeming van Warners niet wenste, 'omdat deze Nederland niet voldoende kent.'³ Warners, diep gegriefd, ging met verdubbelde ijver zijn rapport tegen van 't Sant voorbereiden.

Wie nu?

De naam van kapitein Broekman werd genoemd, ongeveer tegelijk met die van kapitein Somer die in Suriname was aangekomen. Beiden kenden bezet Nederland, beiden hadden er illegaal werk gedaan, Somer zelfs op de sector van de spionage. Op 3 november legde Gerbrandy de koningin schriftelijk het denkbeeld voor, *twee* inlichtingendiensten op te richten, een politieke onder Broekman, een militaire onder Somer; een koninklijk besluit was, meende de minister-president, niet nodig.⁴ Met de twee diensten en hun chefs kon de koningin zich 'in beginsel' verenigen, maar, zo tekende zij verder voor van Tets, de directeur van haar kabinet, aan: 'Ik acht het gewenst deze aangelegenheid wèl per kb te regelen, nu en ook in het vervolg' (zij wenste niet uitgeschakeld te worden!); 'wilt u dit aan Gerbrandy en van Lidth mededelen.'⁵ Een koninklijk besluit dus. Bij de formulering daarvan werd alsnog besloten, niet twee diensten maar slechts één in het leven te roepen, een 'Bureau Inlichtingen', dat een veelomvattende, centrale positie zou krijgen onder verantwoordelijkheid van de minister van oorlog, van Lidth. De nieuwe constructie werd op 10 november (twee dagen na de Geallieerde landingen in Frans-Noord-Afrika) door de koningin in aanwezigheid van van Lidth besproken met Seymours onmiddellijke superieur, Colonel J. K. Cordeaux, hoofd van MI-6 voor de sector West-Europa. Hem deelde de koningin mee, zo noteerde van Lidth, 'dat zij het reorganisatievoorstel heeft goedgekeurd. Cordeaux zegt alle mogelijke mede-

¹ Van Lidth: 'Dagboek', 14 oktober 1942. ² Van wie de koningin vernomen had dat de Noorse regering zich louter bediende van de *Intelligence Service*, weten wij niet, maar haar mededeling was onjuist: in juli '40 was in Londen een Noorse Inlichtingendienst gevormd die nauw samenwerkte met de *Norwegian Section* van MI-6. Die samenwerking werd voortgezet tot aan het einde van de oorlog. ³ Ministerraad: Notulen, 28 okt. 1942. ⁴ Brief, 3 nov. 1942, van Gerbrandy aan de koningin (archief kab. der koningin). ⁵ Aantekening van de koningin op de brief a.v. (a.v.)